

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Jezierski

Warszawa, dnia 23 kwietnia 2010 r.

Pan
Franciszek Gryciuk
p.o. Prezesa
Instytutu Pamięci Narodowej –
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

KBF-4100-07-01/2010
P/09/035

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli skontrolowała wykonanie budżetu państwa w 2009 r. w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (IPN).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2009 r. w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

1. Przegląd analityczny ksiąg oraz badanie 85 dowodów księgowych o łącznej wartości 44.271,7 tys. zł w Centrali IPN nie wykazało nieprawidłowości, w związku z czym NIK opiniuje bez zastrzeżeń rzetelność ksiąg rachunkowych i poprawność formalną dowodów księgowych.
2. Roczne sprawozdania Centrali IPN o stanie środków na rachunkach bankowych oraz o wykonaniu dochodów, wydatków, a także kwartalne sprawozdania o stanie należności

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

i zobowiązań² zostały opracowane na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Roczne sprawozdania³ dysponenta części 13 zostały sporządzone terminowo i prawidłowo na podstawie dwunastu sprawozdań jednostkowych.

3. Dochody budżetowe zrealizowano w wysokości 783,6 tys. zł. Były one o 36,8% wyższe od planu, z powodu czterokrotnego wzrostu dochodów w § 0970 Wpływy z różnych dochodów. Na 2009 r. zaplanowano z tego tytułu dochody w wysokości 80 tys. zł, natomiast zrealizowano je w wysokości 346 tys. zł. Wzrost ten wynikał głównie z uzyskanych dochodów z wynajmu powierzchni lokalowej będącej w zasobach IPN oraz ze sprzedaży wydawnictw. Kontrola 66,9% dochodów zrealizowanych przez Centralę IPN wykazała, że były one rzetelnie pobierane i ewidencjonowane oraz terminowo przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa, tj. zgodnie z przepisami § 4 ust. 1 i 5 rozporządzenia Ministra Finansów z 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁴.
4. Zrealizowano wydatki w wysokości 209.032,2 tys. zł⁵, tj. w 99,9% planu po zmianach i planu wg ustawy budżetowej. Niewykorzystane środki – 242,8 tys. zł zwrócono zgodnie z § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonania budżetu państwa na centralny rachunek budżetu państwa.
Sprawdzeniem objęto wydatki na zakupy towarów i usług oraz wydatki majątkowe w łącznej kwocie 10.924.9 tys. zł, które stanowiły 12,4% wydatków 2009 r. zrealizowanych w Centrali. Wydatki te zostały poniesione zgodnie z planem rzeczowo-finansowym i obowiązującymi przepisami prawa. Zakupy inwestycyjne zaliczone zostały do właściwej grupy środków trwałych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie klasyfikacji środków trwałych⁶.
5. W trakcie realizacji budżetu wprowadzone były zmiany w planie wydatków, tj. przeniesienia pomiędzy paragrafami i rozdziałami na łączną kwotę 11.549,1 tys. zł. Zmiany te dokonane zostały 15 decyzjami Prezesa IPN na podstawie art. 148 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁷. Do wszystkich decyzji, w wyniku realizacji wniosku NIK po kontroli wykonania budżetu państwa za 2008 r., załączone były uzasadnienia wraz ze wskazaniem właściwej klasyfikacji paragrafowej.
6. Na dotacje celowe zaplanowano w ustawie budżetowej kwotę 1.115 tys. zł. Kwota ta została zmniejszona o 215 tys. zł i wydatkowana na realizację projektów badawczych w pełnej wysokości, tj. 900 tys. zł. Zadania te wykonywane były na podstawie umów,

² Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych Rb-28 z wykonania planu wydatków oraz kwartalne Rb-N o stanie należności i Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń.

³ Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych oraz kwartalne Rb-N o stanie należności i Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń.

⁴ Dz.U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

⁵ W tym 3.047,6 tys. zł przeniesione z 2008 r. do wykorzystania w roku 2009.

⁶ Dz.U. Nr 112, poz. 1317 ze zm.

⁷ Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

zgodnie z art. 131 ustawy o finansach publicznych. Rozliczenia realizacji zadań dokonywano na podstawie częściowych i końcowych sprawozdań z wykonania zadań, które podlegały ocenie i zatwierdzeniu przez Komisję Ekspertów IPN. Sprawozdanie to było podstawą do przekazywania dotacji. IPN dokonywał również okresowych ocen realizacji zadań publicznych finansowanych z dotacji.

7. Przeciętne zatrudnienie wyniosło 2.056 osób i było niższe niż w roku 2008 o 53 osoby. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) w 2009 r. wyniosło 5.132 zł i w porównaniu do 2008 r. było wyższe o 7,1%. Wynikało to ze wzrostu wynagrodzeń pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń o 2,4% oraz wynagrodzeń prokuratorów o 17,4% w związku ze zmianą podstawy obliczania wynagrodzeń prokuratorów⁸.

Kolegium IPN przyznało Prezesowi IPN, uchwałą Nr 6/09 z dnia 15 grudnia 2009 r. wydaną na podstawie Zarządzenia Nr 13/04 Prezesa IPN z dnia 16 czerwca 2004 r. w sprawie nagród w Instytucie Pamięci Narodowej, nagrodę w wysokości dwukrotnego miesięcznego uposażenia brutto, tj. w kwocie 29.040 zł. Nagroda została wypłacona 29 grudnia 2009 r. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 13 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych ustaw⁹ w 2009 r. nie mógł być stosowany przepis art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych¹⁰, który do dnia 1 marca 2009 r. stanowił podstawę prawną do wypłacenia nagród dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe. Tym samym została uchylona podstawa prawna do tworzenia funduszu i wypłacania nagród.

8. Zobowiązania niewymagalne ogółem na koniec roku wyniosły 10.550,7 tys. zł i były niższe o 5,8% (646,5 tys. zł) od zobowiązań w 2008 r., w tym najwyższą kwotę stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego.
9. W 2009 r. realizowane były wydatki w układzie zadaniowym z wyszczególnieniem pięciu podzadań:
- udostępnianie dokumentacji i informacji o zbiorach zgromadzonych w archiwach IPN,
 - prowadzenie śledztw w sprawie zbrodni nazistowskich i komunistycznych,
 - przygotowywanie i publikowanie informacji dotyczących funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, osób rozpracowywanych, funkcjonariuszy państwowych i partyjnych w latach 1944–1990 (art. 52a pkt 6, 7, 8 ustawy o IPN oraz osób publicznych według art. 22 tzw. ustawy lustracyjnej z 2006 r.), prowadzenie rejestru oświadczeń lustracyjnych oraz jego analiza, przygotowywanie postępowań lustracyjnych,
 - prowadzenie działań w zakresie edukacji,

⁸ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070, ze zm.), ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 ze zm.), ustawa z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.).

⁹ Dz.U. Nr 33, poz. 254.

¹⁰ Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 ze zm.

– uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne.

Każdemu podzadaniu przypisany był cel oraz określony miernik ilościowy pomiaru stopnia osiągnięcia tego celu. W księgach rachunkowych wydatki bezpośrednio przypisywano do poszczególnych podzadań. NIK ocenia pozytywnie proces wdrażania budżetu zadaniowego w IPN, w szczególności zdefiniowanie podzadań umożliwiających realizację celów zadania za pomocą właściwie określonych mierników.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, prosi Pana Prezesa o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.